

Centrum provázení zahajuje čtvrtý rok svého působení na Klinice dětského lékařství ve FN Ostrava

Mgr. Iva Kuzníková, Ph.D.

Centrum provázení, Klinika dětského lékařství, Fakultní nemocnice Ostrava

Provázení je proces komplexní zdravotně sociální práce orientované na možnost propuštění klienta ze zdravotnického zařízení, na identifikaci vlastních zdrojů pomoci rodiny při řešení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu dítěte, na propojování sítí zdravotnických, sociálních, školských, psychologických, rehabilitačních aj. služeb s využitím vlastního potenciálu rodiny / pečujících a neformálních zdrojů pomoci a podpory. Základním prvkem provázení je terapeutický vztah mezi provázející osobou a rodičem / zákonným zástupcem dítěte. Při provázení je využíván koncept *dvojího klienta*, což znamená, že v popředí dojednávaných možností podpory a řešení jsou nejprve potřeby dítěte v kontextu změn jeho zdravotního stavu a dále je pozornost zaměřena na potřeby rodiny jako celku. (Kuzníková, 2022).

Koncept provázení byl v českých nemocnicích oficiálně etablován od roku 2020 prostřednictvím výkonu nelékařského zdravotnického povolání zdravotně sociálního pracovníka v centrech provázení. Centra provázení zahájila svou činnost za podpory nadace Sirius již od roku 2015. Metodiku systému provázení garantuje Pediatrická společnost ČLS JEP. Aktuálně je provázení hrazeno z veřejného zdravotního pojištění, dle uzavřených smluvních podmínek. Jednotným cílem center provázení v nemocnicích v České republice je podpora v náročné etapě života dětského pacienta a jeho rodiny, což je období sdělování závažné a nepříznivé diagnózy a plánování následné péče po sdělení takové diagnózy dítěte rodičům. Při provázení jde zejména o stabilizaci rodinného systému, pomoc s orientací v nových informacích a v neposlední řadě o krizovou intervenci. Centra plní koordinační a provázející roli při přípravě a plánování péče. (Tomalová a Kohoutková, 2020).

Systém provázení směřuje ke *stabilizaci a aktivizaci rodičů* v průběhu léčebného procesu dětí s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem ve věku od narození do osmnácti let. Provázení pomáhá zákonným zástupcům zvládat ojedinělé situace spojené s dlouhodobě závažným zdravotním stavem dítěte a jeho léčbou tak, aby dokázali překonat náročné období bez důsledků pro další vývoj dítěte a stability rodinného systému. Základním předpokladem pro úspěšné provázení je motivovaný a spolupracující rodič dítěte / zákonný zástupce. (Kuzníková, 2022).

Nejbližší model, který se jeví po počátečním zajištění zdravotního stavu dítěte vyhovující je péče typu FFC-f. Family centered care je model zaměřený na péči soustředěnou na celou rodinu. Model lze využít pro posílení role rodiny/rodičů, akceptaci jejich autonomie a nastavení partnerského vztahu, kdy jsou pacient/rodina partnery poskytovatele a odborného zdravotnického týmu. Jde o model poskytování péče, ve kterém jsou pacient a rodina chápáni jako experti na prožívanou životní situaci. Účelem tohoto přístupu je zachování funkčnosti rodiny, informovat a edukovat

rodinu v zacházení s dítětem při zachování důvěry v odborné pracoviště a bezpečí rodinného systému. (Ducháčová et al., 2023).

Poskytujeme škálu psychosociálního poradenství a podpory v souladu s holistickým přístupem a přesahem k mezioborové pomoci. Z etických důvodů a z důvodu zajištění bezpečí rodin probíhá většina konzultací mimo oddělení, v prostorách Centra provázení. Je tak zajištěno soukromí, zázemí rodičům dětských pacientů. Prostor přispívá k pocitu bezpečí při navazování terapeutického vztahu. Využíváme terapeutické prostředí pro konzultace jako strategického faktoru při poskytování krizové intervence a provázení závažnou životní situací. Nemocniční prostředí a provoz je výrazným stresovým faktorem, proto je prostor důsledně naplánován a navržen ve spolupráci s architektem s architektem a grafičkou. (Kuzníková, 2022). Od září roku 2023 nabízáme své služby i rodičům dětí Oddělení neonatologie.

Obr. 1 Tým Centra provázení

Kontakty na zdravotně sociální pracovnice Centra provázení:

Vedoucí pracovnice: Mgr. Iva Kuzníková, Ph.D.,
+420 703 171 602; iva.kuznikova@fno.cz

Provázející pracovnice: Bc. Tereza Broďáková,
+420 734 288 282; tereza.brodakova@fno.cz

Provázející pracovnice: Mgr. Klára Chvilíčková,
+420 771283 454; klara.chvilickova@fno.cz

Seznam literatury

Ducháčová, M., Pavlíček, J., Pavlíčková, E., Nowaková, M., Trávníček, B., Kuzníková I., & Broďáková T. (2023). Lethal syndromes in pediatrics - three cases of trisomy 18. *Pediatric pro praxi*, 24(2), 111-115.

Kuzníková, I., & Broďáková, T. (2022). Provázení dětí s dlouhodobou změnou zdravotního stavu In: O. Matoušek a kol. *Strategie a postupy v sociální práci* (1. vyd.). Portál, s.r.o.

Kuzníková, I. (2022, 19. srpen). *Prostor jako terapeutický faktor v Centru provázení FN Ostrava* [Prezentace na konferenci]. Psychoterapeutická klinika HERMÉS Group, s. r. o. 2022 Strategická a systemická psychoterapie, Ledec nad Sázavou.

Tomalová, P., & Kohoutková, L. (2020). Koho, kudy, kde, kam a jak provázíme? *Československá pediatrie*, 75, (Suppl 1), 37.

Výroční zpráva za rok 2022 Fakultní nemocnice Ostrava. (2022). Fakultní nemocnice Ostrava.

Kontaktní adresa autora

Mgr. Iva Kuzníková, Ph.D.
Centrum provázení
Fakultní nemocnice Ostrava
iva.kuznikova@fno.cz